

Конспект уроку № 140

Легенда про святого Миколая

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode140

Вступ

Привіт-привіт! Це Анна Огойко, і ви слухаєте подкаст «Уроки української» — подкаст для всіх, хто вивчає і любить українську мову! Це сто сороковий епізод, четвертий сезон. Ого! Далеко ми зайшли.

У четвертому сезоні подкасту я розмовляю тільки українською мовою, без англійської. Тому це хороша практика **занурення** в мову, тобто англійською “language immersion”, так. Я казала, що без англійської мови! Добре! Занурення в мову.

Така практика корисна для тих, хто вже на високому чи високому середньому рівні української. І також я знаю, що саме четвертий сезон корисний для тих, хто добре знає інші слов'янські мови. Зокрема для **поляків** чи **росіян**.

Мені завжди дуже приємно отримувати ваші листи, і інколи я отримую листи з Росії. Якщо я не помиляюся, в Росії немає українських шкіл і майже немає зараз можливостей вивчати українську мову, хоча, звичайно, українська **спільнота** в Росії дуже велика. Тому я завжди рада, коли дізнаюсь, що в Росії вивчають українську мову з моїм подкастом.

І тому я була дуже щаслива отримати голосове повідомлення від Олексія, з Росії. Олексій — українець, але його сім'ю **переселили** в Росію в часи Радянського Союзу. Добре, далі нехай Олексій сам розкаже про себе. Послухайте його голосове повідомлення. Готові?

Вітаю, вас, Анна, і всіх слухачів. Мене звуть Олексій, я з Росії, живу в місті Владивостоці, працюю програмістом. Я сам українець.

Мого діда переселили на **Далекий Схід** під час Радянського Союзу з Запоріжжя. В моїй родині ніколи не говорили українською мовою, я сам вирішив її вчити, так як вважаю себе українцем.

Я вважаю, що вчити слова і граматику потрібно, але це повинно бути на другому плані. А на першому плані має бути занурення в мову, тобто якомога більше слухати і читати українською.

І цей подкаст мені дуже сильно допомагає в цьому, особливо після повного переходу на українську мову.

занурення — dipping, immersion

поляки
(чол. поляк, жін. полька) — Poles
росіяни (чол. росіянин, жін. росіянка) — Russians

спільнота — community

переселити — to relocate, to resettle

Далéкий Схíд — Russian Far East

Конспект уроку №140

Легенда про святого Миколая

Мені дуже подобається слухати українську музику і пісні. Наприклад, такі гурти, як «Друга ріка», «Kozak System», «Воплі Відоплясова», «Тінь сонця». Це мої улюблені українські гурти.

Зараз чекаю відповідь українського **Міністерства закордонних справ** про **визнання** мене закордонним українцем. Дуже хочу відвідати Україну, особливо побувати у Києві і Львові.

Дуже дякую, Олексію, за це повідомлення! Це дуже надихає мене на те, щоб створювати більше подкастів, більше матеріалів для вивчення української мови.

Олексій недавно почав вивчати українську мову, він сам вирішив її вчити, тому що у родині у нього ніхто не говорить українською. Хоча за походженням Олексій з Запоріжжя, з України. Тому він вивчає українську мову, оскільки **вважає себе** українцем.

Олексій дає дуже хорошу пораду для вивчення української мови. Він вважає, що слова і граматика — це важливо, але це не має бути **на першому плані**, тобто це має бути на другому плані, тобто на другому місці. А на першому плані має бути занурення в мову (про яке я сьогодні вже згадувала).

Занурення в мову — це для Олексія якомога більше слухати і читати українською. А також слухати українські гурти! Він дуже любить українську музику.

Зараз Олексій чекає на відповідь від Міністерства закордонних справ України, щоб його визнали закордонним українцем, тобто українцем, який **мешкає** за кордоном. Бажаю вам **удачі**, Олексію! І успіхів у вивченні української мови! А я залюбки надішлю вам у Владивосток листівку на Різдво.

До речі, якщо і ви хочете отримати від мене листівку, надсилайте своє голосове повідомлення на anna@ukrainianlessons.com. Це моя електронна адреса — anna@ukrainianlessons.com.

Ну а сьогодні вісімнадцяте грудня, а отже, сьогодні вночі діти в Україні будуть погано спати. Так, чому? Тому що вони будуть чекати Святого Миколая, який принесе їм подарунки під **подушку**! Або не подарунки...

Сьогодні я прочитаю для вас легенду про Святого Миколая. Цю легенду знають усі українські діти. Це буде оригінальна легенда, тому, можливо, деякі слова буде непросто зрозуміти, але я буду читати повільно, щоб ви могли знайти потрібні слова у словнику.

А також, як завжди, повний текст легенди і всього, що є в подкасті, є в конспекті уроку. То як, готові слухати легенду про Святого Миколая?

Міністерство закордонних справ — Ministry of Foreign Affairs
визнання — recognition

мешкати = **жити** — to live
удача — success, (good) luck

подушка — pillow, cushion

Легенда про святого Миколая

Нічого не **бракувало** малому Миколі: ні **одежі**, ні смачної їжі. Та він був **сирота**, мама померла рано, за нею тато. Хлопчик ріс **під опікою** чужих людей.

Він часто виходив на вулицю погратися з дітьми. Це були діти небагатих батьків. Вони часто лягали спати без вечері. Миколай їх **жалів**, але не знав, як їм допомогти.

Був у Миколи старий вчитель. **Одного разу** вони прочитали в Біблії такі слова: «Коли ти робиш добро, то нехай твоя правиця (тобто права рука) не знає, що робить лівиця (тобто ліва рука)...».

«Коли ти робиш добро, то нехай твоя правиця не знає, що робить лівиця...».

— Як це розуміти? — спитав Микола учителя. Він відповів:

— Коли робиш добро, то не треба про це говорити, голосно розповідати іншому. Краще не **хвалитися** своїми добрими **вчинками**.

Стояла глибока осінь. Микола знав, що багато діток в його **околиці** живуть бідно, у **голоді** і **холоді**. От родина старого Олександра — дуже бідні люди, **не можуть звести кінці з кінцями**. Мати хвора, у Петруся немає взуття, а мала Софійка вранці збирала **гілки** на дорозі, щоб було чим **затопити в печі**.

Ввечері Микола тихо, щоб **слуги** не бачили, **підкрався до комори**. Набрив у **торбину** борошна, налив пляшечку олії, набрав повні **кишені** яблук. У своїй скрині відшукав пару нових **шкарпеток** та нове взуття.

А коли всі в домі спали, Микола тихесенько, як мишка, **вислизнув з ліжка**. Пробрався до **порога** Олександрової хати, поклав там торбинку та й побіг назад.

Вранці старий Олександр не міг **натішитися** щедрими подарунками. Але хто це міг зробити і кому дякувати?

З того часу Микола часто робив такі дарунки бідним сусідам. Люди молили Бога за невідомого, який допомагає їм. Та ніхто не **здогадувався**, що то був Микола. Миколіні слуги стали помічати, що зникають **харчі** та одяг з комор. Стали **пильнувати**.

Одного разу, коли Микола тільки-но склав торбинку та вийшов зі свого подвір'я, його **наздогнав** старий слуга. Думав, що то злодій. Тоді й стало відомо, хто **піклується** про бідних.

Минули роки. Микола вивчився, став **священником**. Усе своє **майно** роздав бідним людям і **служив** їм, **як тільки міг**. За це Господь дав йому сили **творити** ще більше **добра**. Він лікував хворих, допомагав **в'язням**.

А коли він помер і постав перед Богом, Бог промовив до нього: «Багато,

бракувати = **не вистачати** — to be short of, to be missing, to lack

одежа = **одяг** — clothes

сирота — orphan

жаліти — to pity, to feel sorry, to have mercy on

хвалитися — to brag

вчинок — action, act

околиця — suburb

голод — hunger, famine

холод — cold, coldness

гілка — branch, twig

затопити в печі — to light a stove

слуга — servant

підкрастися — to sneak in, to creep up to

комора — pantry

торбіна = **сумка** — bag

кишеня — pocket

шкарпетки — socks

вислизнути — 1) to slip out; 2) to steal away, to escape

пори́г (род. поро́га) — threshold, doorstep

натішитися — to rejoice, to delight sufficiently

здогадуватися — to guess

харчі = **їжа** — food

пильнувати — to look after, to be vigilant, to take care

наздогнати — to overhaul, to catch, overtake

піклуватися — to look after, to take care

священник — priest

майно — property, possessions, belongings

служити — to serve, to devote oneself

Господь = **Бог** — God

в'язень — prisoner

Конспект уроку №140

Легенда про святого Миколая

Миколо, ти зробив добра за своє життя. За це я виконаю будь-яке твоє бажання. Чого ти хочеш?».

Миколай недовго думав і відповів: «Дай мені, Боже, **бодай** один раз на рік **сходити** на землю та дарувати діточкам подарунки».

Відтоді кожного року у ніч з 18 на 19 грудня Святий Миколай сходить з небес на землю і робить кожному з нас такі несподівані, але приємні подарунки.

Ось така легенда. Я знаю, можливо, вам було важко зрозуміти всі слова. Але головне тут зрозуміти саму ідею, хто був Святий Миколай і як він допомагав дітям і бідним людям.

Цю легенду знають всі українські діти. Тому вони чекають на Святого Миколая у ніч з 18 на 19 грудня. Хоча деякі діти, може, і не чекають, тому що якщо вони були **неслухняні**, тобто погано **слухалися**, погано **поводилися** протягом року, то Святий Миколай може принести їм замість подарунків **різочку**! Тобто таку гілку з дерева, якою можна когось побити. О ні! Краще вже добре поводитись, бути слухняними весь рік.

Крім того, що свято Миколая — це подарунки для дітей, це також допомога для тих, хто цього потребує, наприклад, для людей, які живуть на вулиці чи для дітей у **дитячих будинках**. Традиційно на День Святого Миколая деякі люди займаються **благодійністю**, тобто допомагають фінансово чи купують речі для людей, які їх не мають.

Ось таке одне з перших українських зимових свят — День Святого Миколая. А ви будете святкувати?

бодай = хоча б — at least
сходити — to go down

неслухняний — disobedient, naughty
слухатися =
бути слухняним — to obey, to be obedient
поводитися — to behave, to conduct oneself
різочка
(diminutive from **різка**) — birch, rod, with

дитячий будинок =
дитбудинок, сиротінець — orphan home
благодійність — charity, philanthropy

Корисні фрази та ідіоми

А зараз розглянемо типові вирази та фрази, які були сьогодні в епізоді. На початку ми говорили про Олексія. Він сказав, що вивчає українську мову, оскільки **вважає себе** українцем.

Вважати себе.

Олексій казав: «Я вважаю себе українцем».

Тобто, я думаю, що я українець, я **переконаний**, що я українець. І коли ми говоримо про Олексія, ми також вживаємо «себе», тому що слово «себе» не змінюється, ми завжди кажемо «себе». Тобто я вважаю себе, він вважає себе українцем.

Олексій дає дуже хорошу пораду для вивчення мови. Він вважає, що слова і граматика — це важливо, але це не має бути на першому плані, це має бути на другому плані. А **на першому плані** має бути занурення в мову.

переконаний — convinced

На першому плані (тобто пріоритет) і на другому плані (тобто не пріоритет). Ми кажемо «на першому плані» або «на першому місці». «На другому плані» або «на другому місці».

Наприклад:

«Зараз у проєкті Ukrainian Lessons на першому плані — це подкаст, а все інше — на другому плані. Подкаст для нас зараз на першому місці, це наш пріоритет. На першому плані, на другому плані».

Далі про Святого Миколая.

«Хлопчик Микола ріс **під опікою** чужих людей».

Бути під опікою когось — це коли хтось опікується, піклується про когось. Часто, коли дитина — сирота, тобто не має маму і тата, то хтось інший має опіку над дитиною.

Микола був під опікою чужих, тобто інших людей, які не були його родичами.

Можна також взяти когось під опіку, тобто почати доглядати за людиною. Наприклад, якщо хтось хворий, наприклад, бабуся, тоді її діти чи **внуки** беруть бабуся під опіку. Бабуся — під опікою дітей.

Бути під опікою.

Взяти під опіку.

За легендою, у Миколи був вчитель і **одного разу** вони прочитали в Біблії такі слова...

Одного разу — це типовий початок якоїсь історії чи казки.

Наприклад: «Одного разу, в далекому **королівстві** жила принцеса...».

Одного разу.

У легенді була історія про родину Олександра.

Це були дуже бідні люди, вони **не могли звести кінці з кінцями**.

Не могли звести кінці з кінцями — це фразеологізм досить типовий, який означає бути дуже бідним, не могли нормально жити через те, що їм чогось бракує, немає достатньо їжі, одягу. Не могли звести кінці з кінцями.

І якщо казати не в заперечній формі, а просто «звести або зводити кінці з кінцями» — це означає боротися з **матеріальними проблемами**. Наприклад: «Щоб якось зводити кінці з кінцями, вона працювала на двох роботах».

Зводити чи звести кінці з кінцями.

вну́ки

(чол. внук, жін. внучка) — grandchildren

королівство — kingdom

матеріальні проблеми — financial problems

Миколай роздав всі свої речі, все своє майно людям і служив їм, **як тільки міг**.

«Як тільки можна» або «як тільки може» — тобто дуже серйозно, робити все для чогось, **викладатися на повну**.

Микола робив все, що тільки міг, все для людей. Він служив людям, як тільки міг.

Я думаю, що Олексій з Росії слухає і читає українською мовою так часто, як тільки може. Або як тільки можна. Правда, Олексію?

І в результаті, оскільки Миколай був такою доброю людиною, за це Господь (або Бог) дав йому сили **творити** ще більше **добра**.

Творити добро — це, власне, ідея свята Святого Миколая.

Творити добро — тобто робити добрі, хороші справи.

Миколай творив добро за життя, тому він став Святим.

Часто ви можете почути це в наказовому способі: Творіть добро!

викладатися на повну —
to go all out,
to do one's very best

Цікавинка з граматики

Перед тим, як послухати голосове повідомлення Олексія, я сказала:

Добре, далі нехай Олексій сам розкаже про себе.

Нехай Олексій розкаже про себе або Хай Олексій розкаже про себе — це форма **наказового способу**, коли ми говоримо про третю особу, тобто «він, вона, воно чи вони».

Ми вживаємо «хай» чи «нехай» плюс ім'я людини чи іншого суб'єкта плюс дієслово. Дієслово може бути в теперішньому часі. Це переважно якісь дії, які мають повторюватися. Наприклад:

Хай Олена пише мені на електронну адресу, а не телефонує мені.

Нехай вона пише мені на електронну адресу. Тобто постійно.

Або в легенді ви почули сьогодні такі слова з Біблії: «Коли ти робиш добро, то нехай твоя правиця (права рука) не знає, що робить лівиця...». Нехай твоя правиця не знає, що робить лівиця. Це ідіома, так? Це певна **істина** з Біблії, тому це теперішній час.

Або можемо вживати «хай», «нехай» + майбутній час.

наказовий спосіб —
imperative mood

істина — truth, fact, verity

Як я сказала: «Хай Олексій сам про себе розкаже».

Тут ми вживаємо саме таку форму «розкаже», а не «буде розказувати».

А ще інколи ми вживаємо «хай», «нехай» з **умовним способом**, тобто дієслово в минулому часі плюс «б». Тоді «б» або «би» вживаємо після «хай», «нехай». Наприклад:

Нехай би вона мені зателефонувала.

Хай би вони прийшли сьогодні.

Це така форма, яка означає якесь **побажання**, тобто це не обов'язково **наказ**, ми не обов'язково кажемо комусь щось зробити. Це також може означати просто моє бажання.

Я можу подумати: «Хмм, я би хотіла, щоб вони прийшли сьогодні». Або я можу подумати: «Було б добре, щоб вони прийшли сьогодні». Або, так само: «Хай би вони прийшли сьогодні». Тобто це просто якісь мої **міркування**, це моє бажання, а не наказ.

Як завжди, таблицю про цю тему та вправи для практики ви можете знайти в конспекті уроку.

умовний спосіб —
conditional mood

побажання — wish, desire
наказ — order, command

міркування — consideration,
deliberation, opinion, view

Наказовий спосіб дієслів у третій особі

1. Утворення

Хай / Нехай	+ суб'єкт (3 особа)	+ дієслово теперішнього часу	Хай вона <u>допомагає</u> нам! (завжди, часто)
		+ дієслово теперішнього часу	Хай вона <u>допоможе</u> нам! (один раз)
		+ дієслово умовного способу	Хай вона <u>допомогла б</u> нам! (побажання, прохання)

Наказовий спосіб дієслів у третій особі 2. Уживання

Значення	Приклад
наказ	Нехай Петро заїде до мене в кабінет, нам треба поговорити.
побажання	Вітаємо з народженням донечки! Нехай здорова росте та щаслива буде!
згода	Бабуся знову купує дітям цукерки! — Хай купує! *суб'єкт у другому реченні опущений, але з контексту ми розуміємо, про кого йде мова.
порада	Нехай Оксана вступає в медичний університет, опановує професію лікаря.
емоційні висловлювання та лозунги	Хай буде мир в усьому світі! Хай живе свобода слова!
хай = незважаючи на	Хай хто що там каже, я все одно люблю тебе.

Завершення

А на сьогодні все! Якщо у вас зараз зима, вітаю вас з **прийдешніми** святами, тобто зі святами, які скоро прийдуть! Веселих свят!

А також нагадаю, що для тих, хто підписаний на преміум, зараз доступні нові картки з ідіомами та корисними фразами, це за останні десять уроків.

Ці картки, а також конспекти уроків є частиною нашої преміум-підписки. Більше про преміум дізнавайтеся за посиланням ukrainianlessons.com/episode140.

Всього найкращого! Веселих свят! На все добре!

прийдешній — upcoming

Вправи

1

Заповніть пропуски в тексті словами / фразами:

прийдешнім	творити добро	під опікою	спільнота
як тільки може	Благодійність	зводили кінці з кінцями	
на першому плані	вважаю себе	харчі	

- Вітаю вас з _____ Новим роком і Різдвом!
Хай у новому році збуваються всі ваші мрії! Нехай уся ваша родина буде _____
_____ Господа!
- Українська національна _____
в нашому місті підтримує українську мову і культуру _____
_____ : організовує етнофестивалі, концерти української музики,
літературні вечори. Ми не тільки не забуваємо наших традицій, а й відроджуємо їх.
- Бажання _____
об'єднує людей, бажання піклуватися про інших робить нас добрими.
_____ — це один зі способів творити добро.
- Через матеріальні проблеми ми ледве _____
_____. Нам часто бракувало грошей на _____
_____ та одяг.
- Я часто допомагаю іншим людям, але не _____
благодійником. Я просто людина, і цього достатньо для того, щоб творити добро.
- Національна безпека та захист національних інтересів України повинні бути для президента _____
_____.

2

Напишіть слово за його визначенням:

1. Дитина, яка втратила батька й матір або одного з них — це _____.
2. Місце, де живуть і навчаються діти-сироти — це _____.
3. Факт, перевірений практикою, досвідом, який не можливо заперечити — це _____.
4. Той, хто перебуває у в'язниці (тюрмі) — це _____.
5. Людина, яка служить церкві, проводить церковні обряди — це _____.
6. Частина міста, яка заходиться дуже далеко від його центру — це _____.

3

Поставте слова у правильному порядку:

будуть | діти | здорові | нехай | усі

Нехай усі діти будуть здорові. **АБО:** Нехай будуть здорові усі діти.

1. принесе | новий | багато | рік | радості | хай

2. тобі | у | нехай | щастить | майбутньому

3. буде | в | нехай | війна | і | Україні | хай | мир | закінчиться

4. хто | себе | світ | хоче | нехай | змінювати | змінити | почне | спочатку

4

1. Прочитайте слова пісні «З Новим роком і Рождеством» гурту «Скрябін». Зверніть увагу на конструкції з «хай», «нехай».

Нехай залишаться в старому році
Сльози, хвороби і біди.

Хай подобріють всі люди недобрі,
Нехай їм стане легше на світі.

З Новим роком і Рождеством,
Побачимося з вами на свята.

З Новим роком і Рождеством,
У сніжки бавляться ангелята.

Нехай малесеньке Боже дитятко
Зігріє наші змучені душі.

Нехай збуваються всі наші мрії
І бідувати ніхто не мусить.

Нехай забудуться зло і образи,
Недобре слово тяжче за камінь.

Нехай повернеться наша надія,
Яку ми безнадійно шукаєм.

Приспів:
З Новим роком і Рождеством,
Я знову повертаюсь додому.
З Новим роком і Рождеством,
Ялинки, вогники кольорові.

Нехай всіх діток, що без мами і тата,
Прийме велика тепла родина.
Нехай добро не землю випаде снігом
І краща стане кожна людина.

Послухати цю пісню можна за посиланням: youtu.be/BKxdzVhIubY?si=VkJQ5YaUPjyFmdQi

2. Випишіть з тексту пісні по 1 реченню відповідно до 1 або 2 моделі. Підкресліть суб'єкт однією рисою, дієслово (предикат) — двома рисками.

Зверніть увагу на речення: «Нехай їм (людям) стане легше на світі» — це речення безособове, у ньому немає суб'єкта.

1. **1 модель:** Нехай (хай) + суб'єкт + дієслово

1. Нехай добро не землю випаде снігом.

2. _____

2. **2 модель:** Нехай (хай) + дієслово + суб'єкт

1. Нехай всіх діток, що без мами і тата, прийме велика тепла родина.

2. _____

3. Напишіть своє привітання з майбутнім Новим роком і Різдвом, використовуючи конструкції з «хай», «нехай».

5

Перекладіть українською мовою:

1. Saint Nicholas is the patron saint of children, orphans, and students.

2. Once Saint Nicholas brought me a rod instead of a present. I'll behave much better next year.

3. Family is one of the most important values in the life of Ukrainians. Family is always on the front burner.

4. The day before St. Nicholas Day, we will go to the orphanage to bring presents to the children.

Key Phrases 4-140

вважати себе	to consider oneself, to identify oneself as
на першому плані	to be on the front burner, out front
під опікою	under the care of
одного разу	once, once upon a time
звести кінці з кінцями	to make both ends meet
як тільки може, як тільки можна	as one can
творити добро	to do good, to engage in philanthropy

Відповіді на вправи

1

1. прийдешнім; під опікою
2. спільнота; як тільки може
3. творити добро; Благодійність
4. зводили кінці з кінцями; харчі
5. вважаю себе
6. на першому плані

2

1. сирота
2. дитячий будинок
3. істина
4. в'язень
5. священник
6. околиця

3

1. Нехай усі діти будуть здорові. АБО Нехай будуть здорові усі діти.
2. Хай новий рік принесе багато радості.
3. Нехай тобі щастить у майбутньому.
4. Хай в Україні буде мир і нехай закінчиться війна.
5. Хто хоче змінити світ, нехай спочатку почне змінювати себе.

4

1. Нехай малесеньке Боже дитятко зігріє наші змучені душі.
2. Нехай залишаться в старому році сльози, хвороби і біди.
Хай подобріють всі люди недобрі.
Нехай збуваються всі наші мрії.
Нехай забудуться зло і образи.
Нехай повернеться наша надія.

5

1. Святий Миколай є святим покровителем дітей, сиріт і студентів.
2. Святий Миколай приніс мені різку (різочку) замість подарунка. Я поводитиму себе (буду поводитися) набагато краще наступного року.
3. Сім'я — це одна з найбільш важливих цінностей в житті українців. Сім'я завжди на першому плані.
4. Напередодні дня Святого Миколая ми поїдемо в дитячий будинок, щоб відвезти подарунки дітям.

